

ДР РАСИМ ЉАЈИЋ

ИЛИ ПРЕГОВОРИ, ИЛИ »НЕШТО ДРУГО«

Ако ниси за преговоре, онда си за нешто друго. А, шта је то друго? Ако дијалогом нећемо решавати проблеме, морамо се одлучити на неки други пут који би, за Муслимане пре свега, био катастрофалан, каже генерални секретар Странке демократске акције Санџака

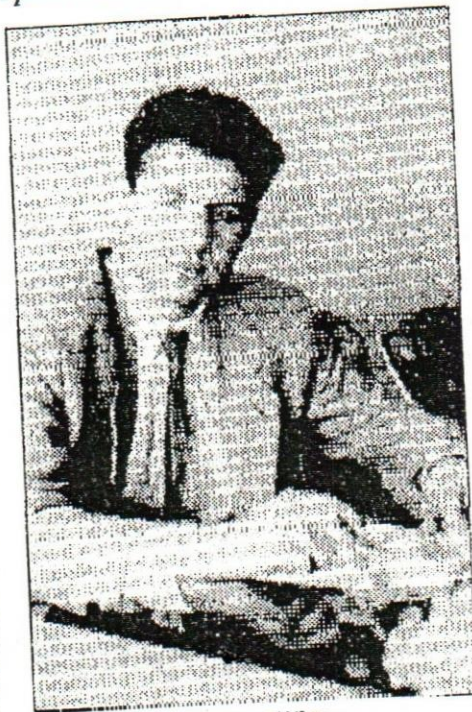
РАЗГОВОРИ између представника Владе Србије и Странке демократске акције Санџака, отпочели су у недељак у Београду. До дијалога је дошло на иницијативу САД, а посредством руководства Нове демократије.

О потреби контакта између српских власти и, последњих година често озгањиваних политичке и националне групе, за «Светлост» говори др Расим Љајић, генерални секретар санџачке САД и човек коме се приписују заслуге за отпочињање дијалога.

Више је разлога, зашто у овом тренутку разговори треба да почну. Хтели смо да потврдимо да сва спорна политичка питања желимо решавати политичким средствима и демократским договором. С друге стране, оценили смо да је у овом моменту неопходно разговарати о конкретним животним проблемима тих грађана који живе у Санџаку. Јер, ако бисмо сада разговарали о нашим политичким захтевима, до тих разговора тешко би дошло; обе стране остале би ушанчене на својим преговарачким позицијама и вероватно би разговори били закинени пре него што би и почели.

Мора се разговарати о репресији која се врши у Санџаку, о тешкоћама са којима се суочава мала припреда, од које овде живи више од 65 одсто становништва. Она је у Санџаку дошла у кризу која је, сигурно, делимично узрокована и политичком ситуацијом у којој се земља налази, али и појединим одлукама које се доносе у Београду. Знамо да државни буџет, тренутно, није мало припреда и да ту финансијска позиција одрађује део посла. Индикативно је да се те финансијске рације, у највећем броју случајева, врше на релацији Суботица - Приштина - Нови Пазар. Мислим да то није случајно. Или, чини се да новопазарски мали привредници имају великих тешкоћа за увоз робе из Турске. А, скоро 90 одсто трговинских послова врши се на релацији Нови Пазар - Исток. Да не говорим о проблему депоније која је послала, не еколошки, већ политички проблем. Поставља се на надморској висињи од 1050 метара и становништво, које живи у близини те локације, биће принуђено да се сели. Можда случајно, а можда и не, реч је о становништву муслиманске националности. Ту су и проблеми културе, образовања, информисања...

Ово је, вероватно, један дужи и заобилазни пут на се пође до политичког

Долазак Мухамеда Филиповића у Београд отворио је врата политичким разговорима између Београда и Новог Пазара. У то се уклапа и Изетбеговићева изјава да би дошао у Београд по признање Босне и Херцеговине и Дураковићева да је неопходно одржати контакте између Сарајева и Београда

циља, али, у овом моменту једини реални. Немамо никаквих илузија да ће се овим разговорима сви проблеми решити. Али, за пут око свега потребно је начинити и тај први корак.

СВЕТЛОСТ: Колико је могуће договорати се преко идеје јеврејских и мањинских права?

ЉАЈИЋ: У овој држави, до сада, била је угрожена права мањина - и политичка и национална. Ми смо и једно и друго, па смо у тежак положај него свака политичка мањина у Србији. Верујем

међутим да ће коначно провладати бар минимум разума. И да ће власт, због читавог склопа међународних околности, пристати, не само на разговоре, већ и на суживот тих националних заједница које живе у Санџаку.

СВЕТЛОСТ: Недавно сте изјавили да сте о досадашњим контактима Владе Србије и САД обавестили „сво значајне факторе међународне заједнице“. Значи ли то да ће и представници међународне заједнице учествовати у разговорима?

ЉАЈИЋ: Они неће бити директно присутни тим разговорима, али ми не желимо да искључимо њихово индиректно присуство. Редовно ћемо обавештавати о току разговора најзначајније факторе међународне заједнице - владе САД, Немачке, Француске, Енглеске, затим представнике КЕБС-а, Савета Европе...

СВЕТЛОСТ: Да ли ће до сличних разговора доћи и у Црној Гори?

ЉАЈИЋ: Нама је највише одговарало да водимо разговоре на нивоу савезне Владе, с обзиром да се доо Санџака налази у Србији, доо у Црној Гори. Међутим, на нивоу савезне Владе не постоји личност која има реалну политичку моћ. Зато смо се одлучили на такозване двојне разговоре. Дијалог је значајан и због заштитивања односа у неким санџачким општинама у Црној Гори. Мислим, пре свега, на Бијело Поље, где је, недавно, на локалном радију, омладина јавно позвала да се учлани у «Беле орлове». После тога, из српског насеља у том месту, забележена је рафална пуцања без икаквог повода.

Затим, у затвору, у Бијелом Пољу, налази се готово целокупно руководство Странке демократске акције у Црној Гори. Реч је о потпуно истом процесу, истој оптужници, једнаком начину вођења поступка (наводном угрожавању територијалне целовитости земље), као и у процесу који је вођен у Новом Пазару.

Комуникацијом са Београдом и Подгорицом покушавамо пронаћи пут и, ако ништа друго, упутити људе на одговорнајуће институције система.

СВЕТЛОСТ: Колико ови разговори и решењо ситуације у Санџаку, зависе од окончања рата у Босни?

ЉАЈИЋ: Ситуација у Санџаку у доброј, ако не у највећој мери, зависи од развоја догађаја у Босни и Херцеговини. Сматрам да је од огромне важности за развој политичких прилика у Санџаку и